

ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ І КОНТРОЛЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ,
присвяченої 50-річчю
Черкаського інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»**

22 березня 2018 року

Черкаси 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»
ЧЕРКАСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ І КОНТРОЛЬ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ,
присвяченої 50-річчю**

Черкаського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

22 березня 2018 року

Черкаси
2018

6. Збарський В. К. Оптимізація методики оцінки конкурентоспроможності високотоварних фермерських господарств сімейно-трудоного типу / В. К. Збарський, С. В. Кальченко, Д. В. Єременко // Науковий вісник Ужгородського університету – 2016. – Вип. 1 (47). – Т. 2. – С. 272–278. – (Серія «Економіка»).
7. Малік М. Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія / М. Й. Малік, О. А. Нужна. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2007. – 270 с.

УДК 631.15:334

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НА МАЛОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Серветник Катерина,

студентка 4-го курсу спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

Науковий керівник:

Руденко О. А., старший викладач

Черкаський державний технологічний університет

e-mail: super.katel@ukr.net

e-mail: ksyxarudenko@gmail.com

Малий бізнес на сьогодні є однією з найпоширеніших сфер людської діяльності та має динамічний розвиток господарського комплексу. В рамках малого бізнесу народжуються нові технології, які потім розвиваються в окремі виробництва.

Метою даного наукового дослідження є управління процесами диверсифікації на малих підприємствах та пропозиції відносно шляхів вдосконалення, що ґрунтуються на особливостях ведення бізнесу, безпосередньо в умовах диверсифікації виробництва. Як свідчить американський економіст Дж. К. Гелбрейт, всі найбільші корпорації, що лідирують сьогодні в тій чи іншій галузі виробництва, розпочинали свою діяльність з малих фірм зі створення на ринку нових товарів [1]. В Україні малий бізнес потребує постійної суспільної та державної підтримки. Така підтримка буде сприяти становленню та функціонуванню сімейних підприємств, індивідуальних, приватних підприємств, корпорацій, асоціацій, розвитку ділового партнерства.

Теорії економічного розвитку та практики контролю формування і використання запасів, забезпеченню їх інформаційної бази сприяли праці таких відомих вітчизняних учених як: Василюк О. Д., Горбатка М. І., Гуцайлюка З. В., Загородної О. М., Ізмайлової К. В., Коробова М. Я., Лахтіонової Л. А., Мец В. О., Мниха Є. В., Опаріна В. М., Самборського В. І., Фаріона І. Д. та інших. Серед зарубіжних авторів згадане питання розглядалося у наукових працях Балабанова І. Т., Бочарова В. В., Крейніної М. Н., Негашева Є. В., Сайфуліна Р. С., Шеремета А. Д. та інших. Незважаючи на значні здобутки у дослідженні вказаних проблем, ряд питань щодо управління процесами диверсифікації на малому підприємстві вимагає подальших досліджень та наукових розробок.

Проаналізовані дослідження диверсифікації виробництва підприємств малого бізнесу показали, що на даний час відсутня єдина чітка методика аналізу запасів підприємства із встановленим набором аналітичних показників. На нашудумку, для поглибленого визначення кількісних та якісних показників господарської діяльності підприємства велике значення мають наукові методи обліку запасів, особливо їх оцінка. Ринкові умови змушують кожного суб'єкта господарювання шукати шляхи підвищення ефективності власної діяльності та формувати стратегію розвитку підприємства відповідно до потреб економіки. З метою закріплення на ринку, підприємства мають обрати стратегію диверсифікації, яка полягає у випуску якісно нових товарів та пошуку нових каналів збуту. Поняття диверсифікації поєднує в собі: визначення диверсифікації виробництва; класифікацію диверсифікації як складової організаційно-економічного механізму; особливості диверсифікації виробництва; експертну оцінку факторів впливу на прийняття рішення щодо доцільності диверсифікації виробництва та вибору джерел фінансування.

На сьогоднішній день в економічній літературі диверсифікація розглядається як багатопрофільне виробництво з широкою номенклатурою продукції. Цей вид діяльності спрямовано на адаптацію до динамічної економіки, стрімкої зміни попиту, появи нових галузей і ризиків [2]. Передумовами економічного зростання та диверсифікації виробництва є уповільнення темпів росту кількості малих підприємств, зростання економічного потенціалу та отримання додаткової вартості в процесі виробництва, яку можна направити на розширення видів діяльності. Сьогодні до передумов диверсифікації виробництва малих підприємств слід віднести відсутність належної інфраструктури, яка дозволяла вирішувати питання забезпечення засобами, необхідними для виробничої діяльності, зберігання та збуту продукції. Оцінка ефективності диверсифікації виробництва пов'язана з ефективністю виробництва в цілому, адже переорієнтація діяльності та розширення її видів спрямовані на підвищення доходності. Під ефективністю виробництва розуміють співвідношення результату і витрат. Диверсифікація виробництва не потребує значних інвестицій та дозволяє відносно швидко пристосувати виробництво до мінливих зовнішніх і внутрішніх умов, забезпечуючи при цьому високу ефективність виробництва. Ефективність диверсифікації має враховувати не тільки соціально-економічні, а й екологічні фактори та аспекти. Проблема зростання економіко-екологічної ефективності диверсифікації потребує використання факторів, пов'язаних як з розвитком виробничих сил, так і з удосконаленням економічних відносин.

За останні роки поняття диференціації набуло нового змісту і посіло особливе місце в стратегії реформ. Диверсифікацію визнають, як одну із реформ конкурентної боротьби в умовах ринкової економіки. В агропромисловому комплексі диверсифікація пов'язана із створенням переробних та торгівельних підприємств в основному підприємств малого бізнесу. Для більш повного розкриття сутності диверсифікації слід визначити її ознаки, за якими можлива класифікація диверсифікації, а також виділити ті види та форми диверсифікації, які можуть бути застосовані і виробництві малих підприємств.

У залежності від об'єкта, виділяють диверсифікацію виробництва, номенклатури та асортименту продукції. Диверсифікація виробництва передбачає перехід від однобічної виробничої структури до багатопрофільного виробництва [3]. Диверсифікація номенклатури та асортименту продукції полягає в виробництві значної кількості продукції однієї і тієї ж модифікації. Така диверсифікація продукції призводить до її подорожчання, але в той же час вона відповідає інтересам певних споживачів. Поряд з реальною диверсифікацією можлива і умовна диверсифікація асортименту продукції, коли якісні показники з характеристики товару залишаються незмінними, а змінюються лише дизайн, упаковка, назва. Умовна диверсифікація асортименту продукції пов'язана з попитом споживачів. Доцільно відмітити, що в умовах товарного дефіциту попитом користуються товари у більшій розфасовці, а при насиченості ринку розкупується товар у дрібнішій розфасовці. Це відбувається тому, що такий товар швидше споживається і не втрачає своїх споживчих якостей. Процес диверсифікації номенклатури та асортименту продукції пов'язана з більшими виробничими витратами. Розрахунок ефективності диверсифікації передбачає аналіз структури фінансових ресурсів, необхідний для проведення диверсифікації. Велике значення має також збільшення інвестицій. У ринкових умовах кожний виробник намагається продати свою продукцію і тому кінцева економічна ефективність формується у сфері її реалізації. З огляду на економічну ефективність виробництва продукції можна підвищити шляхом пошуку і освоєння нових ринків збуту виробленої продукції. Необхідно створювати маркетингові служби, які б могли вивчити ситуацію на ринку й просувати продукцію до споживачів. В умовах диверсифікації значно зростає автономія підприємств та посилюється залежність ефективності їх функціонування від працівників [4].

Отже, у ринкових умовах диверсифікація виробництва дозволяє компенсувати спад обсягів реалізації продукції на одному ринку за рахунок їх збільшення на інших ринках, а тому диверсифіковані малі підприємства в цілому є більш стійкими та конкурентноспроможними порівняно з вузько-спеціалізованими, оскільки вони освоюють нові для себе сфери діяльності та розширюють асортимент.

Список використаних джерел

1. Борисова В. А. Диверсифікація сільськогосподарського виробництва фермерських господарств / Борисова В. А., Маслак Н. Г., Корецький М. Х. – Суми : Видавництво «Довкілля», 2012. – 212 с.
2. Старостіна А. О. Маркетингові дослідження національних і міжнародних ринків : підручник / А. О. Старостіна. – К. : ТзОВ «Лазарит-Поліграф», 2012. – 480 с.
3. Цогла О. О. Вибір оптимального напрямку диверсифікації / О. О. Цогла // Науковий вісник [Національного лісотехнічного університету України] : зб. наук.-техн. пр. – Львів, 2013. – Вип. 18.2. – С. 208–215.
4. Слава С. С. Диверсифікація як ефективний механізм забезпечення розвитку підприємства / С. С. Слава, В. В. Галагурич // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 1. – С. 109–111. – (Сер. : Економіка).